

Medical Ethics and Law
Research Center

Faṣḥnāmah-i akhlāq-i pizishkī i.e., Quarterly Journal of Medical Ethics

2023; 17(48): e14

Shahid Beheshti
University of Medical Sciences

The Criminological Dimensions of the Crimes Caused by Stigma and Hatred during the Covid-19 Pandemic

Salar Sadeghi¹

1. Department of Law, Tabriz Branch, Islamic Azad university, Tabriz, Iran.

ABSTRACT

Background and Aim: Social stigmatization is one of the major consequences of the Covid-19 pandemic. With the onset of the Covid-19 pandemic, the crimes caused by stigma and hate increased all over the world, which targeted the identity and the personality of the infected people and East Asian communities and intensified insecurity in societies. This article explains the factors and analyzes the impact of the Covid-19 pandemic on the increase in hate crimes with a criminological approach.

Methods: The present study is a review and narrative research with a descriptive-analytical approach, which has been conducted using the relevant authentic resources and articles as well as some criminological theories in order to analyze the issue.

Ethical Considerations: In this research, ethical study aspects including the authenticity of texts, honesty and trustworthiness have been observed.

Results: Hate crimes are the unlawful acts committed with the motive of hating the identity characteristics of the victim, such as ethnicity, race, nationality, religion and gender. Moreover, being violent, being committed in public places and causing extensive damage to victims are among the features of these crimes. Factors such as stigmatization, moral panics, pre-judgment and hateful attitudes played important roles in the increase of hate crimes during the Covid-19 pandemic around the world. Furthermore, the process of social stigmatization of the people infected with coronavirus and some Asians is also rooted in these prejudgments, ultimately leading to hate crimes.

Conclusion: Besides intensifying the punishment for such crimes, if necessary; removing hatred through strengthening cohesion among different groups and communities; raising awareness and modifying dominant discourses, with the help of the media and the Internet, can be effective in reducing the hate crimes caused by the Covid-19 pandemic.

Keywords: Covid-19; Hate Crime; Stigma; Victim

Corresponding Author: Salar Sadeghi; **Email:** Salar.n1371@gmail.com

Received: September 09, 2023; **Accepted:** December 05, 2023; **Published Online:** December 21, 2023

Please cite this article as:

Sadeghi S. The Criminological Dimensions of the Crimes Caused by Stigma and Hatred during the Covid-19 Pandemic. *Faṣḥnāmah-i akhlāq-i pizishkī, i.e., Quarterly Journal of Medical Ethics*. 2023; 17(48): e14.

ابعاد جرم‌شناختی جرائم ناشی از انگ و نفرت در بستر همه‌گیری کووید-۱۹

سالار صادقی^۱

۱. گروه حقوق، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: یکی از پیامدهای مهم همه‌گیری بیماری کووید-۱۹، انگ اجتماعی بر افراد بوده است. با شروع همه‌گیری بیماری کووید-۱۹، جرم و بزه‌کاری ناشی از انگ و نفرت در سرتاسر جهان افزایش یافت که هویت و شخصیت افراد مبتلا و همچنین جوامع آسیای شرقی را مورد هدف قرار داد و ناامنی را در جوامع تشدید نمود. مقاله حاضر به تبیین عوامل و تحلیل روند تأثیر همه‌گیری کووید-۱۹ بر افزایش جرائم ناشی از نفرت با رویکردی جرم‌شناختی می‌پردازد.

روش: پژوهش حاضر از نوع مروری و روایتی به روش توصیفی - تحلیلی است که با بهره‌گیری از منابع و مقالات معتبر مرتبط با موضوع و برخی نظریات جرم‌شناسی در راستای تحلیل مسأله انجام شده است.

ملاحظات اخلاقی: در این تحقیق جنبه‌های اخلاقی مطالعه شامل اصالت متون، صداقت و امانتداری رعایت شده است.

یافته‌ها: جرائم ناشی از نفرت جرائمی‌اند که با انگیزه نفرت از ویژگی‌های هویتی قربانی، از جمله قومیت، نژاد، ملیت، مذهب و جنسیت ارتکاب می‌یابند و خشونت‌آمیز بودن، ارتکاب در اماکن عمومی و آسیب گسترده بر قربانیان، از جمله ویژگی‌های این جرائم است. در افزایش جرائم ناشی از نفرت در زمان همه‌گیری کووید-۱۹ در سراسر دنیا عواملی چون برجسب‌زنی، هراس اخلاقی، پیش‌داوری و نگرش‌های نفرت‌آمیز نقش مهمی ایفا نموده و فرایند انگ‌زنی اجتماعی بر مبتلایان به کرونا و برخی مردم آسیای هم‌ریشه در همین پیش‌داوری‌ها داشته که نهایتاً منجر به جرائم ناشی از نفرت گردید.

نتیجه‌گیری: در کنار تشدید مجازات چنین جرائمی در صورت لزوم، نفرت‌زدایی از طریق تقویت انسجام گروه‌ها و جوامع مختلف، آگاهی‌بخشی و اصلاح گفتمان‌های غالب با کمک رسانه‌ها و فضای مجای می‌تواند در کاهش جرائم ناشی از نفرت ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ مؤثر باشد.

واژگان کلیدی: کووید-۱۹؛ جرم نفرت؛ انگ؛ قربانی؛ پیشگیری

نویسنده مسئول: سالار صادقی؛ پست الکترونیک: Salar.n1371@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۱۸؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۱۴؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۹/۳۰

خواهشمند است این مقاله به روش زیر مورد استناد قرار گیرد:

Sadeghi S. The Criminological Dimensions of the Crimes Caused by Stigma and Hatred during the Covid-19 Pandemic. Faşlnāmah-i akhlāq-i pizishkī, i.e., Quarterly Journal of Medical Ethics. 2023; 17(48): e14.

مقدمه

شیوع کرونا در پایان سال ۲۰۱۹ از سمت منطقه ووهان در شرق چین شروع شد و به دنبال آن، بسیاری از رهبران سیاسی و مفسران رسانه‌ای، این بیماری را «ویروس چین»، «آنفلوآنزای چینی» یا انواع دیگری که به چین یا ووهان، به جای «کرونا ویروس» یا «کووید-۱۹» مربوط می‌شد، نامیدند، اصطلاحاتی که توسط برخی مقامات بهداشتی کشورها هم استفاده گردید، هرچند سازمان بهداشت جهانی در جهت انگ زدایی آن را کووید-۱۹ نامگذاری کرد. این حوادث که اغلب شامل رفتارهای مجرمانه‌اند، نوعی از انسانیت‌زدایی یا «غیر خودی‌سازی» را تشکیل می‌دهند که به عنوان مشاهده یا رفتارکردن (فرد یا گروهی از مردم) به عنوان افرادی ذاتاً متفاوت و بیگانه با خود، تعریف شده است (۸).

برخی تحقیقات نشان داده‌اند که همه‌گیری کرونا تأثیرات قابل توجهی بر تعصب، پیش‌داوری و بزه‌دیدگی جرائم نفرت در کشور آمریکا داشته است که موجب حوادث مجرمانه زیادی شده‌اند. به عنوان مثال، در تگزاس، یک مرد با چاقو به یک خانواده آمریکایی برمه‌ای حمله کرد، چون فکر می‌کرد چینی هستند و مردم را آلوده ویروس کرونا می‌کنند. یکی از چندین حادثه مستند در نیویورک مربوط به مردی بود که روی یک زن آسیایی اسید ریخت (۸).

نکته مهم آن است که دلایل محکمی وجود دارد که انتظار می‌رود شیوع بیماری کووید-۱۹ و فاصله‌گذاری اجتماعی هم حجم و هم توزیع جرم و بی‌نظمی را تغییر دهد. این انتظار از دو اصل اساسی شکل‌گیری الگوی جرم سرچشمه می‌گیرد: اولاً جرائم فقط در مواردی رخ می‌دهد که مجرمان بالنگیزه با اهداف مناسب در غیاب نگهبانانی توانمند رو به رو شوند و در غیر این صورت جرم محقق نمی‌شود؛ دوم افرادی که به کارهای عادی روزمره خود می‌پردازند برای ایجاد شرایط فیزیکی مناسب در بسیاری از حوادث مجرمانه کافی هستند (۱۲).

ریشه همه این جرائم به نفرت و تعصب بازمی‌گردد که منجر به اعمال ننگ و تبعیض علیه افراد می‌شود. تصورات نادرست و

تعصب‌آمیز، کاربرد کلمات منفی و متفاوت سازی افراد مبتلا در نهایت منجر به ننگ و تبعیض اجتماعی و جرائم ناشی از نفرت می‌گردد. بدین‌ترتیب گروه‌های خاصی از مردم در معرض اعمال نفرت، انگ و تبعیض قرار می‌گیرند. به همین دلیل برخی معتقدند «انگ کرونا»ی مخرب‌تر از ابتلا به کرونا است که پیامد آن می‌تواند از خود استیگمایی تا استیگمای اجتماعی باشد (۱۸).

در تبیین جرم‌شناختی جرائم ناشی از انگ و نفرت در دوران همه‌گیری این بیماری، می‌توان به سه نظریه مهم «برچسب‌زنی» و «فنون خنثی‌سازی» و «هراس اخلاقی» اشاره نمود که مطابق نظریه نخست، بزه‌کاری یا بیماری صرفاً برچسبی است که توسط قدرتمندان یا جامعه به افراد زده می‌شود و موجب تخریب شخصیت می‌شود و مطابق نظریه دوم، یعنی فنون خنثی‌سازی، مجرمان معمولاً با استفاده از تکنیک‌های خاصی جرم ارتكابی خود را توجیه می‌کنند و عمل مجرمانه خود را موجه و مطلوب جلوه می‌دهند. همچنین در هراس اخلاقی رسانه‌ها برخی افراد یا گروه‌ها را خطرناک جلوه می‌دهند، لذا استفاده از این سه نظریه در راستای تحلیل موضوع مورد نظر مفید خواهد بود.

با عنایت به مطالب مذکور، هدف مقاله حاضر تبیین روند و ابعاد جرم‌شناختی همه‌گیری کووید-۱۹ بر بزه‌کاری و بزه دیدگی جرائم ناشی از انگ و نفرت است. نخست به این مسأله پرداخته می‌شود که جرم ناشی از نفرت چیست و در ادامه به عوامل و سازوکار تأثیر کووید-۱۹ بر وقوع جرم ناشی از نفرت در دوران همه‌گیری این ویروس پرداخته خواهد شد. فواید تحقیق حاضر می‌تواند تغییر دیدگاه‌ها، نگرش‌ها و رویکردها نسبت به بیماری ویروسی مشابه و پیشگیری از افزایش جرائم ناشی از نفرت در دوران همه‌گیری بیماری‌های احتمالی مشابه در آینده و در نهایت، انگ‌زدایی از مبتلایان و گروه‌های مردم باشد که این امر هم برای نظام عدالت کیفری از جهت قانونگذاری و هم برای پزشکان و پرستاران در جهت مواجهه با مبتلایان، از جهات اخلاقی، انسانی و قانونی حائز اهمیت است. سؤال اصلی مقاله حاضر این است که همه‌گیری کووید-۱۹ چرا و چگونه بر افزایش جرائم ناشی از انگ و نفرت در سراسر

۱. مفهوم و ویژگی‌های جرم ناشی از نفرت (با تطبیق بر دوران همه‌گیری کووید-۱۹): نفرت، عبارت از «احساس پایدار خشم است که موجب می‌شود فرد از مشاهده یا تحمیل درد و رنج در شخص مورد تنفر، احساس لذت کند و این احساس همیشه به طور وسواسی و تقریباً همیشه غیر منطقی است.» کلمه «پایدار» در این تعریف نشان می‌دهد که نفرت یک احساس ناگهانی و آنی و لحظه‌ای نیست که یک لحظه بیاید و رفته باشد. نفرت یک احساس زودگذر نیست، بلکه امری پایدار در طی یک دوره زمانی طولانی است که به طور بالقوه در تمام طول عمر شخص متنفر وجود دارد (۱۱)، لذا نفرت بسیار متفاوت از خشم و شدیدتر از آن است.

جرم ناشی از نفرت هر عمل مجرمانه‌ای است که با خصومت و تعصب نسبت به یک فرد بر اساس ویژگی‌هایی چون نژاد، مذهب، رنگ، قومیت و گرایش جنسی ارتکاب می‌یابد (۸). طبق یک تعریف دیگر، جرم ناشی از نفرت جرمی است که در آن، قربانی به دلایل واقعی یا تصور شده نژادی، رنگ، مذهب، معلولیت، گرایش جنسی یا اصالت ملی توسط مرتکب انتخاب می‌شود (۱۳)، هرچند تعاریف متعددی از جرم ناشی از نفرت ارائه شده، اما به نظر نگارنده می‌توان یک تعریف کامل و جامع از جرم ناشی از نفرت به شرح زیر ارائه داد: هر فعل یا ترک فعلی که با انگیزه نژادی، قومی، مذهبی، ملیتی، جنسیتی، گرایش جنسی یا معلولیت و ناتوانی قربانی ارتکاب یافته و مبتنی بر نوعی تعصب باشد، جرم ناشی از نفرت تلقی می‌شود (۱۶).

اولین ویژگی این جرائم، وجود لزوم انگیزه نفرت در بزه‌کار است، یعنی علاوه بر قصد و سوءنیت مرتکب، باید انگیزه تعصب و نفرت هم در او وجود داشته باشد. بر این اساس در دوران کووید-۱۹ نیز مرتکبان نسبت به برخی قومیت‌ها و نژادها از آسیا پیش‌داوری و نفرت پیدا کردند و هر جرمی که نسبت به قربانیان انجام می‌دهند، دارای انگیزه‌های تعصب و نفرت است که این نفرت علاوه بر سوءنیت عام و خاص در جرم ارتكابی است.

دنیا تأثیر گذاشت؟ فرضیه ما نیز در همین راستا این است که تصورات قالبی و ناصحیح، پیش‌داوری و تعصب از عوامل مهم افزایش چنین جرائمی است که به منظور پیشگیری از این جرائم، تشدید مجازات مرتکبان جرائم ناشی از انگ و نفرت و نفرت‌زدایی از طریق آموزش و انجسام گروه‌های مختلف می‌تواند مؤثر واقع شود.

ملاحظات اخلاقی

در پژوهش حاضر جنبه‌های اخلاقی مطالعه کتابخانه‌ای شامل اصالت متون، صداقت و امانتداری رعایت شده است.

روش

پژوهش حاضر از نوع مروری و روایتی با روش توصیفی - تحلیلی است که با بهره‌گیری و جمع‌آوری از منابع کتابخانه‌ای یعنی کتب و مقالات معتبر حقوقی، جرم‌شناختی و جامعه‌شناختی و استفاده از برخی نظریات جرم‌شناسی مرتبط با موضوع در راستای تحلیل مسأله انجام گرفته است.

یافته‌ها

از عوارض دوران همه‌گیری کرونا، استیگما یا انگ اجتماعی بر مبتلایان و گروه‌های خاصی از مردم بوده که منجر به افزایش جرائم ناشی از نفرت علیه آنان گردید. برچسب کرونا راه‌انداز کلیشه‌ها و تصورات قالبی است که رفتارهای سرزنش‌آمیز و اجتناب و تبعیض علیه افراد مبتلا را برمی‌انگیزاند و انگ‌زنی اجتماعی را موجب می‌شود (۴). بدین ترتیب این انگ‌ها و برچسب‌ها و فرایند استیگماسازی مبتلایان به کووید و حتی افراد مشکوک به آن، باعث به خطر افتادن سلامت عمومی و سلامت روانی و منفور شدن آن‌ها گردیده و نهایتاً موجب تعرض به آن‌ها می‌شود. در افزایش جرائم ناشی از نفرت در زمان همه‌گیری کووید-۱۹ در سراسر دنیا عواملی چون برچسب‌زنی، هراس اخلاقی و نگرش‌های نفرت‌آمیز نقش مهمی ایفا می‌نمود.

جرائم ناشی از نفرت این نکته را نشان می‌دهد که این جرائم، جرائم «پیغام‌دار» هستند و هدف از آن‌ها ارسال پیغام به گروه قربانی است و پیامد تعصب و نفرت، خشم است (۱۰). در زمان همه‌گیری هم نمونه‌های عینی جرائم ناشی از نفرت علیه افراد مشکوک یا مبتلا غالباً به صورت حمله فیزیکی یا حمله زبانی به صورت سخنان نفرت‌آمیز برخط (آنلاین) بوده است، لذا در دوران همه‌گیری کرونا هرچند به خاطر کاهش تعاملات حضوری، جرائم رایانه‌ای چون کلاهبرداری سایبری نیز افزایش یافت، اما اغلب جرائم ارتكابی ناشی از انگ و نفرت علیه مبتلایان یا مشکوکان به صورت حمله‌های فیزیکی یا شفاهی، از جمله قتل و تهدید بوده و از ابزار رایانه هم به منظور سخنان نفرت‌آمیز علیه آسیایی‌ها و مبتلایان استفاده شده است.

ویژگی بعدی چنین جرائمی، آسیب‌های گسترده جسمانی و روانی علیه قربانیان مستقیم و غیر مستقیم است. این جرائم موجب تحقیر شخصیت و آزادی و امنیت انسانی می‌گردد. ماهیت خبیث چنین جرائمی حتی چنانچه بزه‌دیدگان از حمله‌ها نجات یابند، موجب وارد شدن ضربات روحی به آن‌ها می‌شود. خانواده‌های بزه‌دیدگان ممکن است احساس یأس و ناامیدی یا هدر رفتن قدرتشان را بکنند (۱۵)، لذا بزه‌دیدگی جرائم ناشی از نفرت و ترس از بزه‌دیدگی مسأله مهمی در دوران همه‌گیری بوده که علاوه بر آثار فیزیکی بر قربانیان، موجب تشدید آثار نامطلوب سلامتی روانی در قربانیان شده است و این آثار سوء روانی، بزه‌دیدگی ثانویه در قربانیان است (۲۰).

ارتکاب در مناطق شهری و مکان‌های عمومی ویژگی دیگر جرم ناشی از نفرت است. جرم ناشی از نفرت غالباً در کلیساها، مسجدها، گورستان‌ها، آموزشگاه‌ها، کمپ‌ها، بناهای تاریخی، محوطه دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها و در کنار یا اطراف منزل قربانی صورت می‌گیرد. بنابراین احتمال وقوع جرم ناشی از نفرت در مکان‌های شخصی و خصوصی مثل داخل منزل بسیار کم است و این جرائم بیشتر در اماکن عمومی ارتکاب می‌یابند. بدین ترتیب جرم ناشی از نفرت در مکان‌هایی صورت می‌گیرد

دومین ویژگی، فقدان رابطه میان بزه‌کار و قربانی است. بر اساس یافته‌های مطالعات بزه‌دیده‌شناسی کلاسیک، جرم معمولاً مبتنی بر وجود نوعی رابطه میان بزه‌کار و بزه‌دیده است و بر این اساس بزه‌دیده‌شناسان اولیه مثل فن هنتیک آلمانی در آثار خود از روابط مختلف میان بزه‌کار و قربانی بحث کرده‌اند، اما مطالعات درباره جرائم ناشی از نفرت و قربانیان این جرائم نشان‌دهنده این است که این جرائم بیشتر توسط یک بیگانه ارتکاب می‌یابند، یعنی توسط کسانی که قربانی را نمی‌شناسند و با او هیچ‌گونه رابطه‌ای ندارند. این جرائم توسط اعضای خانواده علیه یکدیگر و یا علیه هم گروه‌های خود مرتکب، ارتکاب نمی‌یابند (۱۶). بدین ترتیب در دوران همه‌گیری کرونا هم مرتکبان نسبت به اینکه قربانی واقعاً چه کسی است و نام او چیست و شغلش چیست هیچ اطلاعی ندارند، بلکه تنها این مسأله را می‌دانند که قربانی متعلق به گروهی خاص از مردم آسیا، یعنی چین است. پس هیچ نوع رابطه قبلی بین آن‌ها نبوده است.

سومین ویژگی، خشونت‌آمیز بودن است. این جرائم غالباً خشونت‌آمیز بوده و در طبقه‌بندی جرائم از لحاظ جرم شناختی، در ردیف «جرائم کلسیمی (جرائم خشونت‌آمیز که نیازمند زور بازو و کلسیم هستند)» قرار می‌گیرند، یعنی با استفاده از نیروی جسمانی و زور و خشونت انجام می‌شوند، مثل انواع قتل‌ها و ضرب و جرح‌ها، آتش‌سوزی‌ها، تخریب‌ها و تجاوز به عنف، در نتیجه در این جرائم صدمات جسمانی بیشتر است و مرتکبان از سلاح نیز استفاده می‌کنند، البته این سخن به این معنا نیست که در جرائم غیر خشونت‌آمیز، امکان ارتکاب جرائم ناشی از نفرت وجود ندارد (۱۴). خشونت نژادپرستانه، مانند خشونت، هر چیزی را در یک پیوستار دربر می‌گیرد، از سخنان توهین‌آمیز، شکسته‌شدن شیشه و شعارهای روی دیوارها تا حمله جدی، قتل و نسل‌کشی که خشونت نژادپرستانه تنها به صورت اعمال خشونت‌آمیز وحشیانه علیه فرد ظاهر نمی‌شود، بلکه «به شکل رویدادهای روزمره که دارای پتانسیل خشونت و دارای تأثیر منفی و ثابت بر افراد و جوامع آسیب‌پذیر هستند، ظاهر می‌شود» (۸). این ویژگی

پیش‌داوری از عوامل مهم جرم ناشی از نفرت در دوران همه‌گیری بوده است. تصورات و برداشتها و پیش‌داوری‌ها از سایر گروه‌ها، موجب شکل‌گیری نگرش‌هایی درباره گروه‌های دیگر می‌شود که این نگرش‌ها غالباً منفی است و به همه اعضای گروه، عمومیت داده می‌شود و افراد معمولاً اعضای گروه‌ها را آدم‌هایی بسیار بد و منفور می‌دانند. در دوران همه‌گیری برخی افراد نسبت به مردم شرق آسیا، از جمله چینی‌ها احساسات منفی و پیش‌داوری پیدا کردند که نتیجه آن وقوع خشونت علیه آن‌ها بود.

این تصورات قالبی معمولاً یک گروه خارجی را مد نظر قرار می‌دهد. تصور قالبی خواهان یک داوری ویژه است و از برخی افراد یک گروه، ویژگی فردی را برمی‌گزیند و آن را به عنوان یک ویژگی عمومی به همه افراد آن گروه تعمیم می‌دهد. این فرآیند سبب می‌شود تا دشمنی نسبت به یک گروه خارجی پدید آید و در ارتباط میان گروه‌ها خصومت و موانع به وجود آید. تمام رفتارهای اعضای گروه‌های دیگر بر اساس این تصورات قالبی تعبیر و تفسیر می‌شوند و رفتارهای گوناگون فرد به عضویت وی در گروهی خاص نسبت داده می‌شود (۲). همین مسائل از طرف مرتکبان نسبت به مردمان آسیای شرقی شکل گرفت که هر فرد چینی، عامل، منشأ یا حامل ویروس کرونا است و در نتیجه همه چینی‌ها به هر نحوی به کرونا مرتبط هستند. این تصورات، موجب تشکیل و تشدید نفرت در مرتکبان و در نهایت وقوع جرم ناشی از نفرت می‌گردد. این پیش‌داوری‌ها و تصورات موجب داغ ننگ‌خوردن مردم آسیای شرقی گردید که ارتکاب هر نوع جرم علیه آنان را در نظر مرتکبان توجیه می‌کند.

می‌توان ادعان نمود که مرتکبان در حین ارتکاب جرم ناشی از نفرت چنین تصوراتی داشته باشند: اینکه همه یا اکثریت مبتلایان به کووید-۱۹ از مردم آسیای شرقی هستند؛ اینکه مردم آسیای شرقی مردمی آلوده و پست هستند و عامل بدبختی جوامع دیگرند؛ اینکه مبتلایان یا مشکوکان به کووید-۱۹ افرادی بی‌مبالات، نالایق، پست یا غیر انسان هستند و باید از جامعه رانده شوند.

که محل عبادت یا تجمع گروه و جامعه قربانی مثل مساجد و کلیساها و یا نشانگر هویت قومی، ملی یا مذهبی قربانی مانند بناهای تاریخی و یا محل گرد هم آمدن گروه‌های اکثریت و اقلیت مانند دانشگاه است (۱۶). نگاهی به وقایع مجرمانه ناشی از انگ و نفرت در کشورهای غربی (۸) در دوران همه کرونا نیز نشان می‌دهد قربانیان اغلب در اماکن عمومی مثلاً در اتوبوس یا خیابان که به عنوان مهاجر و یا گردشگر به کشورهای غربی، از جمله آمریکا سفر کردند، مورد هدف قرار گرفته‌اند، زیرا در اماکن عمومی است که در انظار عمومی ظاهر می‌شوند و توسط مرتکبان متعصب مورد مشاهده و سپس مورد هدف قرار می‌گیرند.

نهایتاً جرم ناشی از نفرت یک جرم عمدی است و از روی آگاهی و سوءنیت ارتکاب می‌یابد. چون مرتکب قربانی را انتخاب می‌کند و انتخاب قربانی یک فرایند عمدی است، لذا تصور غیر عمدی بودن این جرائم غیر ممکن است و هیچ‌گاه جرم ناشی از نفرت به صورت غیر عمدی صورت نمی‌گیرد. دو حالت متصور است: مرتکب یا کاملاً آگاه است که قربانی مبتلا و مشکوک به کرونا است و یا متعلق به یک گروه نژادی خاص آسیاست و این ابتلا یا تعلق حقیقت دارد و یا اینکه با چنین تصوراتی مرتکب جرم می‌شود و این مسأله حقیقت ندارد. در هر دو صورت عالماً عامداً مرتکب جرم می‌شود.

۲. روند تأثیر کووید-۱۹ بر افزایش جرم ناشی از نفرت،

عوامل و پیامدهای آن: محققان چندین توضیح برای این جنایات ناشی از نفرت ارائه کرده‌اند، از جمله نقش قربانی که در آن مرتکب به تهدید بیماری با «دیگری تلقی کردن قربانی» به آن تهدید پاسخ می‌دهد (۱۰). ارتکاب جرم ناشی از نفرت اغلب برای «ایجاد تفاوت» یا «دیگری تلقی کردن» قربانیان بالقوه استفاده می‌شود. به طور خاص، این ادبیات بیان می‌کند که جنایات ناشی از نفرت، به حاشیه‌راندن را علیه کسانی که چنین متفاوت تلقی می‌کنند، گسترش می‌دهد. بیشتر این مکانیسم‌ها و رفتارهای مجرمانه به نوعی ریشه در ترس دارند. ترس از ویروس و افرادی که این ویروس ظاهراً از کشور آن‌ها آمده است (۱۵).

عنوان معرف و نشان‌دهنده فردی است که رفتارهای غیر بهداشتی و غیر مراقبتی دارد (۴).

در این راستا به عنوان یک قانون استگیمایی می‌توان به قانون میهن پرستی آمریکا مصوب ۲۰۰۱ اشاره نمود که تدابیر امنیتی شدیدی را پیش‌بینی نمود که پلیس اختیار یافت بدون مجوز قضایی به اقداماتی گسترده مانند شنود، کنترل ایمیل یا دعوت مهاجرین یا افراد مشکوک را پیدا کرد. این قانون در واکنش به حادثه یازده سپتامبر با هدف برقراری و حفظ امنیت تصویب شد، ولی این امر صرفاً اقدامی یک‌سویه و به قیمت آسیب‌رسیدن به حقوق و آزادی‌های فردی بود (۱۳). در این مسیر برای رسیدن به اهداف، وسایل توجیه خواهند شد؛ کرامات انسانی و نظام حقوق بشری به عنوان آرمان بزرگ انسانی، با چالش جدی رو به رو می‌گردد؛ از قوای انتظامی برای برقراری اهداف در سطح وسیع و گسترده استفاده می‌شود؛ تحرکات و میزان تعاملات انسانی به شدت تحت کنترل و بازرسی قرار می‌گیرد؛ با دشمن قلمداد کردن بزه‌کاران و بازتعریف جایگاه آن‌ها جهت انتخاب هرگونه ابزار پاسخ‌دهی به آنان (۱۷)، به نظر می‌رسد در واکنش به ویروس در دوران همه‌گیری نیز چنین رویکردی نسبت به مردم چین یا مشکوکان به کرونا اتخاذ شد که نوعی انسانیت‌زدایی است.

در واقع اشاره به ویروس کرونا به عنوان «آنفلوآنزای چینی» منجر به حوادثی شد که اقلیت‌های آسیایی را هدف قرار داد، به خصوص افرادی که به دلیل داشتن سابقه آسیایی در ایالات متحده و انگلستان در سال ۲۰۲۰ بودند. در نیویورک، یک مسافر آسیایی مورد تجاوز و آزار لفظی در مترو قرار گرفت؛ در لهستان نوجوانان به یک زن ویتنامی تف و زباله پرتاب کردند، در حالی که توهین‌های نژادپرستانه مربوط به منشأ قربانی به ویروس فریاد می‌زدند؛ در لندن، یک مرد بیست و سه ساله سنگاپوری به طرز وحشیانه‌ای هنگامی که در خیابان راه می‌رفت، توسط مردی مورد حمله قرار گرفت که فریاد می‌زد «من کروناویروس شما را در کشورم نمی‌خواهم»؛ در استونی، به فردی مالزیایی‌الصل به خاطر آوردن ویروس به کشور فریاد زده شد و سرزنش شد. در تگزاس، سه اعضای خانواده آسیایی

از طرف دیگر، گفتمان‌های سیاسی و اجتماعی غالب و رسانه‌ها که مهاجران، ناتوانان و اقلیت‌های قومی و جنسیتی را با عنوان‌های متفاوت، ناقص و یا تهدید می‌شناسند، نفرت را در میان عموم مردم تقویت کرده و در نتیجه زمینه را برای ارتکاب جرائم ناشی از آن، فراهم می‌کنند (۱۱)، بدین‌ترتیب رسانه‌های رسمی یا غیر رسمی در شبکه‌ها و کانال‌های مجازی یا تلویزیونی نیز در شکل‌گیری تعصبات و نفرت‌ها بی‌تأثیر نبوده‌اند. در واقع مردم آسیای شرقی به عنوان مردمی کثیف، بیمار، غیر خودی یا غیر انسان توسط برخی‌ها معرفی شدند که به نوبه خود نفرت را تشدید نمود، در حالی که بسیاری از مردم آسیای شرقی خود قربانی این ویروس بوده‌اند و هیچ تقصیری در این راستا نداشته‌اند.

در سطح گسترده‌تر وقتی در جامعه‌ای، گروهی به عنوان «دیگری» توسط جریان سیاسی اصلی برچسب می‌خورد، این امر به اشخاص متنفر اجازه می‌دهد تا «دیگری» را کاملاً متفاوت و مادون خود تلقی کند. این «دیگری‌کردن»، قتل و از بین‌بردن کنایی گروه مورد تنفر است که با تبعیض وجودی انجام می‌شود. «دیگری» به عنوان «فراتر از محدوده بشریت، جامعه، ارزش‌های آن و اعتقادات فرد» تعریف می‌شود (۸). ترس مبتلایان و ناقلان به کرونا از حضور در اجتماع و کناره‌گیری از جمع و واکنش‌های نامحترمانه به فرد مبتلا در حلقه استیگمای کرونایی قرار می‌گیرد و ننگ اجتماعی حتی تا مدت‌ها بعد از پایان دوران قرنطینه و بهبودی بیماران نیز باقی می‌ماند و می‌تواند برای مبتلایان پرمخاطره‌تر از خود بیماری باشد و حقوق انسانی و اجتماعی آنان را ضایع نماید و در مواردی منجر به طرد فرد از جامعه و از دست‌دادن موقعیت‌های شغلی و تحصیلی هم می‌شود (۱۶). برچسب کرونا راه‌انداز کلیشه‌ها و تصورات قالبی است که تحت شرایطی تشدید شد. کلیشه‌هایی چون بی‌خیالی، بی‌مسئولیتی و بی‌فکری فرد مبتلا، تبعیض علیه افراد مبتلا را برمی‌انگیزاند و فرایند انگ‌زنی اجتماعی آن‌ها را تکمیل می‌کند، لذا برداشت جامعه از کرونا صرفاً محدود به یک بیماری نیست، بلکه به

آمریکایی، از جمله یک کودک دو ساله و شش ساله توسط مردی که فکر می‌کرد خانواده چینی هستند و مردم را مبتلا به ویروس کرونا می‌کنند، با چاقو مورد حمله قرار گرفتند؛ در اکستر، به سه قربانی از چینی‌ها و آسیایی‌ها مشت و لگد شده شد و آب دهان پرت شد و به آن‌ها گفته شد «به کشور خود برگردید، شما باید مبتلا به کرونا باشید» (۸).

این مسائل مطابق نظریه برچسب‌زنی یا همان استیگماتیسیم قابل تحلیل است. طبق این نظریه، بزه‌کاری و جرم صرفاً یک انگ و برچسب است که توسط قدرتمندان و یا جامعه زده می‌شود و این امر موجب تشدید بزه‌کاری و انحراف ثانویه می‌شود، یعنی واکنش اجتماعی است که منجر به بزه‌کاری می‌گردد. در مورد کرونا نیز به نظر می‌رسد ابتلا به کرونا یکی از برچسب‌هایی باشد که به دنبال اپیدمی کرونا ایجاد شده است. معنای ضمنی برچسب‌گذاری، جداسازی «ما» از «آن‌ها» است. این مسأله موجب کاهش اعتماد به نفس، احساس شرم و عدم تقاضای کمک از دیگران در افراد برچسب خورده می‌شود. استیگما در موارد بسیاری منجر به طرد فرد از اجتماع و از دست‌دادن فرصت و موقعیت‌های شغلی و تحصیلی می‌شود که با پیامدها و رفتارهای پرخطر همچون انکار و پنهان‌کاری بیماران کرونایی و عدم رعایت قرنطینگی و به تبع آن گسترش بیماری در سطح جامعه می‌شود (۲۱)، لذا این برچسب‌ها و داع ننگ‌ها بر مبتلایان به کووید-۱۹، آثار نامطلوب روانی و اجتماعی بر آن‌ها دارد.

در تبیین این حوادث می‌توان به نظریه فنون خنثی‌سازی جرم دیوید متزا نیز اشاره نمود که طبق این نظریه بزه‌کار جرم ارتكابی خود را با استفاده از فنی‌توجیه می‌کند. بزه‌کاران برای خنثی‌سازی اثرات ناشی از کج‌رفتاری خود تلاش می‌کنند و به هر نحو به توجیه‌کردن اعمال خود و بی‌گناه نشان‌دادن خویش می‌پردازند. این نظریه معتقد است که کجروان، راه‌هایی از این فشارهای درونی و فشارهای عاطفی هم‌نوایان را آن می‌بینند که رفتار کجروانه خود را با ظاهری منطقی و ریشه‌دار در ارزش‌های جامعه توجیه کنند (۲۳). در حوادث جرم ناشی از نفرت ناشی از همه‌گیری کرونا، مرتکب از

تکنیک انکار قربانی استفاده می‌کند، یعنی بزه‌کاران افعال ارتكابی خود را چنین تفسیر و تعریف می‌کنند که رفتار آن‌ها نوعی عمل متقابل یا مجازات به حق در حق قربانی است و قربانیان سزاوار عمل ارتكابی هستند. بزه‌کار خود را در موقعیت انتقام‌گر قرار می‌دهد و قربانی به جایگاه یک خطاکار انتقال داده می‌شود، زیرا در نظر مرتکبان، قربانی با حضور در جامعه و نزدیک‌شدن به افراد دیگر، ویروس کووید-۱۹ را انتقال می‌دهد و موجب انتشار ویروس می‌شود و هر فرد آسیای شرقی در هر جا ظاهر شود، حامل ویروس بوده و اصل بر آلوده‌بودن اوست، لذا مستحق طرد، سرزنش و حمله است.

نظریه دیگری که در تحلیل این جرائم می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد، نظریه «هراس اخلاقی» Stanley Cohen است. هراس اخلاقی توصیف وضعیتی است که برخی افراد یا گروه‌های خاص در جامعه به عنوان یک خطر و تهدید جدی علیه ارزش‌ها و منافع جامعه یا دولت تلقی می‌شوند، لذا مستحق برخورد شدید هستند. این هراس را معمولاً رسانه‌ها با بزرگ‌نمایی و اغراق ایجاد می‌کنند تا احساس ناامنی را در میان مردم افزایش دهند و افکار عمومی را برای برخوردهای شدید و تدابیر امنیتی بعدی آماده کنند. در جریان همه‌گیری نیز رسانه‌های سراسر دنیا با ایجاد و القای حس ترس و وحشت در میان مردم، موجب دورشدن آن‌ها از همدیگر و قرنطینه‌شدن آن‌ها شدند و این امر به نوعی منجر به ایجاد شک و بدبینی و حس منفی و حتی تنفرآمیز به اطرافیان به ویژه مبتلایان گردید، در حالی که اگر رسانه‌ها با این بزرگ‌نمایی این حس را ایجاد نمی‌کردند، این مسأله اتفاق نمی‌افتاد. در خصوص پیامدهای ارتكاب این نوع جرائم، تحقیقات نشان داده است که قربانی‌شدن جرائم ناشی از نفرت اغلب همراه با عواقب نامطلوب قابل توجهی برای سلامت روان قربانی است؛ گزارش قربانیان جنایات نفرت حتی در مقایسه با پریشانی عاطفی و روانی، از جمله افسردگی، به طور قابل توجهی بیشتر است. قربانیان جنایات نفرت اغلب گزارش می‌دهند ترس قابل توجهی از قربانی‌شدن مجدد دارند و اغلب برای جلوگیری از این امر تغییراتی در رفتار خود ایجاد می‌کنند. این علائم

از راهکارهای اجتماعی برای کاهش پیش‌داوری‌ها است. دو گروهی که در ابتدای کار با یکدیگر دشمنی دارند، اگر همکاری در پروژه مشترک را یاد بگیرند، شانس یکپارچگی آن‌ها افزایش خواهد یافت. در واقع اگر هدف‌های مشترک به دست آید، پیش‌داوری‌های بین گروه‌ها کاهش خواهد یافت (۵)، هرچند ایجاد روابط تجاری، آموزشی یا دیپلماتیک با جوامع آسیایی شرقی و روابط مسالمت‌آمیز با آنان می‌تواند از راهکارهای مؤثر در کاهش این جرائم باشد، اما این روابط نباید ناگهانی باشد، زیرا احتمال سرایت ویروس وجود دارد، لذا بهتر است نخست ارتباطات غیر حضوری و مجازی افزایش یابد.

به طور کلی بنیان‌های پیشگیری اجتماعی از جرائم ناشی از نفرت بر تقویت دانش و آگاهی‌های فردی و اجتماعی و تقویت روحیه همبستگی و همزیستی مسالمت‌آمیز استوار است. بر این اساس، برخی از استراتژی‌های عمومی پیشگیری از جرائم ناشی از نفرت عبارتند از: آموزش‌های ضد نژادپرستی و اجرای برنامه‌های فرهنگی با مشارکت و اقوام مختلف، برنامه‌ها و استراتژی‌ها پیشگیرانه مختص اقلیت‌ها و ایجاد نهادها و شبکه‌های حمایت از قربانی جرائم ناشی از نفرت در رسانه‌ها و اینترنت (۱۲). بر این اساس برنامه‌های آموزشی و فرهنگی در فضای حقیقی و مجازی در زمینه‌های حقوق بشر و تقویت احساسات مثبت و محکوم‌نمودن تعصب و نفرت در این فضاها و در رسانه‌های جمعی می‌تواند مؤثر باشد.

تلاش در جهت آموزش عمومی در خصوص کووید-۱۹ و اطلاعات بهداشت عمومی برای عموم مردم، می‌تواند انگ اجتماعی این بیماری را کاهش دهد. رسانه ابزاری قدرتمند جهت تحت تأثیر قراردادن افکار عمومی و کاهش ننگ ناشی از ابتلا به کووید-۱۹ در بین عموم مردم می‌باشد. نظر به اینکه افراد مبتلا به کووید-۱۹ عواقب روانی و اجتماعی زیادی تجربه می‌کنند و این از کیفیت زندگی‌شان می‌کاهد، توجه به پیشگیری از استیگمای اجتماعی با کمک روان‌شناسان و مشاوران به خصوص در محیط درمان می‌تواند در کاهش این عواقب مؤثر باشد (۴).

نامطلوب نیز ماهیت شدیدتری دارند و طولانی‌تر از قربانیان دیگر طول می‌کشند. تحقیقات نشان می‌دهند قربانی شدن جرائم ناشی از نفرت ممکن است اثرات منفی قابل توجهی بر جامعه بزرگ‌تر داشته باشد. در این زمینه، تحقیقات قبلی جرائم ناشی از نفرت را به عنوان «جرائم پیام‌دار» توصیف کرده است که هدف آن‌ها ارسال پیامی گسترده‌تر هم برای ارباب قربانیان و هم برای کسانی است که با همان ویژگی‌های قربانی شناسایی می‌شوند یا در آن‌ها مشترک هستند (۱۹).

۳. راهکارهای پیشگیری از جرم ناشی از انگ و نفرت متعاقب همه‌گیری کووید-۱۹: می‌توان از طریق راهکارهای مبتنی بر پیشگیری اجتماعی و همچنین پیشگیری وضعی و پیشگیری کیفری اقدام به کاهش جرائم ناشی از نفرت در دوران همه‌گیری کرونا نمود که همگی ناظر به قبل از وقوع جرم هستند. در این بخش بعد از اشاره به پیشگیری اولیه و ثانویه و ثالث، به پیشگیری اجتماعی و سپس به پیشگیری وضعی و کیفری اشاره می‌گردد.

در یک تقسیم‌بندی کلی، پیشگیری به اولیه، ثانویه و ثالث تقسیم‌بندی شده است که در پیشگیری اولیه هنوز جرمی اتفاق نیفتاده، اما درصدد جلوگیری از آن هستیم که می‌توان آن را معادل پیشگیری اجتماعی دانست، زیرا مبتنی بر اصلاح محیط اجتماعی است که در ادامه اشاره می‌گردد. پیشگیری ثانویه مربوط به مجرمان بالقوه و افراد در معرض خطر بزه‌کاری است که در خصوص موضوع بحث ما، شناسایی این مجرمان مثلاً در فضای سایبر که سخنان نفرت‌آلود و منفی نسبت به مبتلایان انتشار می‌دهند، باید در دستور کار باشد، پیشگیری ثالث زمانی است که جرم اتفاق افتاده است، لذا بعد از وقوع جرم باید اقدام به اقدامات اصلاحی و درمانی نسبت به بزه‌کاران نمود که مجازات‌های تکمیلی و جایگزین حبس با صلاحدید قاضی در جهت آموزش و تربیت اخلاقی و فرهنگی مجرم در خصوص دیدگاه‌های خود درباره افراد مبتلا، در این راستا می‌تواند مفید باشد.

در زمینه پیشگیری اجتماعی که پیشگیری بنیادین و اساسی است، با توجه به عوامل مؤثر ذکرشده، تماس بین گروه‌ها یکی

آگاهی‌بخشی به عموم جامعه از طریق رسانه‌ها در مورد اهمیت رفتارها و رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی و قرنطینه، اطمینان بیماران از پذیرش مجدد در میان افراد جامعه بعد از بهبودی، تشویق افراد به رفتارهای همدلانه می‌تواند جامعه را از اثرات ضد اجتماعی کرونا و دوری عاطفی به حس مسئولیت‌پذیری و توسعه همدلی سوق دهد (۱۸) که در این راستا رسانه‌ها و فیلم‌های مرتبط می‌توانند نقش مؤثری ایفا کنند.

سازماندهی گروه‌های مدنی و ایجاد یک ائتلاف از گروه‌های متنوع شامل کودکان، پلیس و رسانه‌ها، انجام خدمات اجتماعی و مذهبی، گرفتن جشن، ایجاد سایت‌های اینترنتی و کتابخانه‌ها برای جمع کردن گروه‌های مختلف مذهبی و قومی در یک مکان و ایجاد ارتباط بین آن‌ها و همچنین برگزاری تظاهرات و راهپیمایی وحدت به منظور جلب توجه رسانه‌ها برای تغییر نگرش و دورماندن از نفرت و ایجاد وحدت به جای نفرت برای ساختن یک جامعه متحد، از اقداماتی است که می‌توان در این راستا انجام داد. همچنین بی‌تفاوتی در موقع مواجه شدن با جرائم ناشی از نفرت به منزله پذیرش و تأیید آن‌ها توسط عموم مردم و بدتر از آن، قربانیان می‌باشد. بنابراین مردم و بزه‌دیدگان باید اقداماتی را در مقابله با این جرائم انجام دهند و در گزارش به موقع این جرائم با پلیس همکاری‌های لازم را به عمل آورند (۱۵). تلاش سازمان‌های مردم‌نهاد و سازمان‌های دولتی و شبکه‌های مجازی باید مبتنی بر رعایت اصول اخلاق مشترک و جلوگیری از برچسب‌زنی باشد.

در خصوص پیشگیری وضعی که مبتنی بر مدیریت محیط و سلب فرصت‌های مجرمانه از بزه‌کاران است، می‌توان زحمات و خطرات ارتکاب جرم را از راه‌هایی چون افزایش گشت‌های پلیس و نظارت در مناطق جرم‌خیز و داغ که مهاجران در آنجا بیشتر حضور دارند، افزایش داد. همچنین اقدام به کاهش تحریکات و سلب توجیهات در بزه‌کاران بالقوه نمود، مثلاً تابلوها یا نشانه‌هایی مبنی بر اینکه «چینی‌ها حامل ویروس نیستند» یا «مبتلایان به کرونا هم انسان هستند» یا «هرگونه

بی‌احترامی و تعرض به مبتلایان موجب پیگرد قانونی است» در اماکن جرم‌خیز نصب کرد.

عدالت ترمیمی نیز راهکار دیگری برای کاهش این جرائم است. رویکرد ترمیمی، تحت تأثیر دستاوردهای بزه‌دیده‌شناسی حمایتی که بزه‌دیده را مستحق حمایت می‌داند و نیز ابتکارهای شبه‌قضایی محلی مردمی، بر فعال کردن نقش بزه‌دیده شاکی در طول فرایند دادرسی کیفری تأکید می‌کند. عدالت ترمیمی جرم را قبل از اینکه نقض مقررات رسمی تلقی کند، لطمه‌ای به اشخاص و روابط میان آن‌ها تعریف می‌کند که آثار نامطلوبی بر بزه‌دیده و هم‌گروه‌های وی و جامعه محلی گذاشته است. با عنایت به اینکه شکل‌گیری انگیزه‌های نفرت‌آلود در بسیاری از موارد ناشی از «هراس‌های اخلاقی» غیر واقعی و عدم شناخت صحیح و واقعی افراد و گروه‌های مختلف از همدیگر است، لذا برنامه‌های عدالت ترمیمی از طریق رویارویی بزه‌کار و قربانی با میانجی‌گری و مشارکت جامعه محلی و الزام بزه‌کار به جبران خسارت نیز می‌تواند در کاهش میزان تکرار این جرائم مؤثر واقع شود.

در زمینه پیشگیری کیفری که از طریق جرم‌انگاری و تعیین مجازات اعمال می‌گردد، حمایت از قربانیان جرائم ناشی از نفرت دوران همه‌گیری توسط مقامات پلیسی و قضایی و تشدید مجازات چنین جرائمی توسط قضات رسیدگی‌کننده به چنین پرونده‌هایی می‌تواند مؤثر واقع شود. مدل‌های کیفری در مجازات جرم ناشی از نفرت در کشورهای مختلف یا به صورت جرم‌انگاری مستقل و جداگانه است یا به صورت تشدید مجازات در صورت وجود انگیزه نفرت که با توجه به قوانین موجود در کشور ما این امر ممکن نیست، چون قانون مستقلی برای جرم‌انگاری حمله به قربانی به خاطر ویروس کرونا تصویب نشده است و مطابق قوانین موجود هم نمی‌توان به خاطر اعمال مجرمانه با انگیزه نفرت از نژاد یا بیماری خاص قربانی، مجازات مرتکب را تشدید کرد.

هرچند به خاطر عدم کثرت وقوع چنین جرائمی در کشور ما و نیز به دلیل اینکه جرم‌انگاری، آخرین راه چاره در برخورد با مسائل اجتماعی است، لذا فعلاً نیاز مبرمی برای پیشگیری

کیفری از طریق جرم‌انگاری و کیفرگذاری در واکنش به این جرائم احساس نمی‌شود، اما در صورت کثرت وقوع چنین جرائمی در یک همه‌گیری احتمالی مشابه در آینده، ممکن است تصویب قانون خاص یا الحاق ماده خاصی به قانون مجازات اسلامی به منظور برخورد شدیدتر با مجرمانی که به خاطر نفرت از بیماری قربانی مرتکب جرم می‌شوند، ضروری باشد. بنابراین در حال حاضر پیشگیری اجتماعی جهت آگاهی بخشی به جوامع مهم‌ترین راهکار در این راستاست.

بحث

استیگما یا انگ اجتماعی از عوارض دوران همه‌گیری کرونا بوده که به اعتقاد برخی حتی از خود کرونا هم خطرناک‌تر است. استیگما جنبه‌های مهم زندگی فرد همانند منزلت انسانی، موقعیت اجتماعی، فرصت‌های شغلی، ازدواج، روابط خانوادگی و روابط دوستانه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. فرد دچار استیگما، از یک انسان کامل و معمولی به یک انسان داغ زده و نادیده گرفته‌شده تنزل پیدا می‌کند. افراد مبتلا که پذیرش اجتماعی کامل را دریافت نمی‌کنند، موقعیت استیگمایی را تجربه می‌کنند که نشانه جسمی یا ننگ اخلاقی می‌تواند باشد و علامت آن بی‌ارزش کردن فرد است. افراد تحت قرنطینه نیز خطرناک تلقی می‌شوند (۳). دسته‌بندی افراد به صورت مشکوک، مثبت بدون علامت و مثبت علامت‌دار برای مدیریت همه‌گیری اولین جزء انگ بود و گزارش‌های رسانه‌ای هم ترس‌های عمومی را تشدید نمود. انگ ناشی از بیماری به دلیل احساس بی‌ارزشی و انزوا در شخص برچسب‌خورده می‌تواند موجب عدم مراجعه وی برای دریافت خدمات مراقبتی و درمانی هم شود. بی‌احترامی و انگ و تبعیض از موانع دسترسی به مراقبت سلامت و عامل افزایش نابرابری در پیامدهای سلامت است (۱). این انگ‌ها و برچسب‌ها و فرایند استیگماسازی مبتلایان به کووید-۱۹ و حتی افراد مشکوک به آن، باعث به خطر افتادن سلامت عمومی و سلامت روانی و منفور شدن آن‌ها گردید که افراد متعصب را دارای انگیزه نموده و نهایتاً موجب تعرض به آن‌ها گردید.

همه‌گیری کووید-۱۹ موجب رشد فزاینده جرائم ناشی از انگ و نفرت نسبت به مبتلایان به این ویروس و حتی افراد مشکوک به آن و همچنین نسبت به مردم آسیای شرقی به ویژه در جوامع غربی گردید. در این جرائم مرتکب از هویت و ویژگی هویتی قربانی، یعنی قومیت یا نژاد یا ملیت یا مذهب او نفرت داشته و به همین دلیل به او حمله می‌کند. وجود نگرش منفی و انگیزه نفرت در بزه‌کار، خشونت‌آمیز بودن، آثار گسترده بر قربانیان، ارتکاب در مناطق شهری و مکان‌های عمومی از ویژگی‌ها و مشخصات جرائم ناشی از نفرت هستند که در دوران همه‌گیری کرونا نیز این ویژگی‌ها محرز بوده است. همه‌گیری کرونا تأثیرات قابل توجهی بر افزایش برچسب‌زنی، پیش‌داوری و بزه‌دیدگی جرائم نفرت در کشورهای مختلف به ویژه کشورهای غربی داشته و پیش‌داوری و بیگانه‌هراسی از عوامل مهم جرم ناشی از نفرت در دوران همه‌گیری بوده است. تصورات، برداشتها و پیش‌داوری‌های ناصحیح و برچسب‌زنی نسبت به افراد مبتلا و مشکوک و نیز مردم جوامع آسیای شرقی، موجب شکل‌گیری نگرش‌هایی درباره آن‌ها گردید که این نگرش‌ها منفی بوده است.

نتیجه‌گیری

در تبیین جرم‌شناختی جرائم ناشی از انگ و نفرت در دوران همه‌گیری، طبق نظریه برچسب‌زنی، انگ و داغ اجتماعی بر افراد مبتلا و جامعه چین و معرفی آن‌ها به عنوان افرادی غیر خودی یا غیر انسان به ویژه از سوی رسانه‌ها، موجب بزه‌دیدگی اولیه و ثانویه آن‌ها گردید و موجب دامن‌زدن به نفرت شد، در حالی که بسیاری از آن‌ها صرفاً قربانی بیگانه این ویروس بوده‌اند. همچنین طبق نظریه فنون خنثی‌سازی، مجرمان جرائم ناشی از انگ و نفرت، با استفاده از تکنیک انکار قربانی، جرم ارتكابی خود را موجه و مطلوب جلوه می‌دهند و مدعی می‌شوند قربانی مستحق جرم بوده و باید مورد تنبیه قرار گیرد که چنین دیدگاه‌هایی ناشی از عدم آگاهی و پیش‌داوری است. مطابق نظریه هراس اخلاقی نیز مبتلایان و برخی افراد آسیای شرقی به عنوان یک تهدید جدی در

رسانه‌ها تلقی گردیدند و رسانه‌ها موجب القای حس وحشت و ناامنی در جوامع شدند، در حالی که رسالت رسانه، بیان واقعیت‌ها است نه بزرگ‌نمایی و اغراق و ایجاد حس وحشت در جامعه.

با عنایت به این مسائل، تقویت انسجام و همبستگی میان جوامع به صورت غیر حضوری و مجازی با جوامع آسیایی و برنامه‌های آموزشی در رسانه‌ها و فضای مجازی به منظور آموزش و ترویج حقوق بشر و انگ‌زدایی و برچسب‌زدایی در راستای پیشگیری اجتماعی، از راهکارهایی است که باید توسط سیاستگذاران، متخصصین اخلاق، رفتارشناسان، جرم‌شناسان و نیز رسانه‌های جمعی در جهت کاهش جرائم ناشی از نفرت مورد توجه قرار گیرند، هرچند ممکن است در آینده نیاز به واکنش کیفری از طریق جرم‌انگاری خاص جرائم ناشی از انگ و نفرت علیه مبتلایان در همه‌گیری‌های احتمالی مشابه نیز وجود داشته باشد.

تشکر و قدردانی

ابراز نشده است.

تضاد منافع

نویسنده هیچ‌گونه تضاد منافع احتمالی را در رابطه با تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله اعلام نکرده است.

تأمین مالی

نویسنده اظهار می‌نماید که هیچ‌گونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده است.

References

1. Akrami F. Health Law and the Covid-19 related Stigma and Discrimination. *Legal Research Quarterly*. 2022; 25(Law & Covid-19 vol.2): 749-766. [Persian]
2. Rosh Blaau AM, Nivon E. *Social Psychology: An Introduction to Theories and Rituals*. Translated by Dadgaran SM. 3rd ed. Tehran: Morvarid Publications; 1995. [Persian]
3. Arabi S. Social Stigma Covid-19 More Dangerous Covid-19 Pandemic. *Fašlnāmah-i akhlāq-i pizishkī - i.e., Quarterly Journal of Medical Ethics*. 2021; 15(46): e8. [Persian]
4. Arashk F, Rezaei Dehnavi S. Covid-19 Public Social Stigmatization and Related Factors in Iranian Population. *Journal of Clinical Psychology*. 2022; 14(1): 99-108. [Persian]
5. Badard L, Dezil J, Lamarche L. *Social Psychology*. Translated by Ganji H. 1st ed. Tehran: Savalan Publishing; 2001. [Persian]
6. Harris B. *Arranging Prejudice: Exploring Hate Crime in post-apartheid South Africa*. Race and Citizenship in Transition Series. CSVR. 2004; 1-92.
7. Carr J, James J, Clifton-Sprigg J, Vujić S. Hate in the Time of Covid-19: Racial Crimes against East Asians. *IZA Institute of Labor Economics*. 2022; 15718: 1-53.
8. Collard M. Hate in the time of the Covid-19 pandemic: Dehumanisation as a side effect; re-humanisation as a remedy. *Crime Law and Soc Change*. 2023; 13: 1-19.
9. College of Policing Limited. *Hate Crime Operational Guidance*. CV8 3EN; 2014.
10. Gaylin W. *Hatred: The Psychological Descent into Violence*. New York: Public Affairs; 2003.
11. Levin J, McDevitt J. *Hate Crimes* (Prepared for the Encyclopedia of Peace, Violence and Conflict). 2nd ed. Boston: Academic Press, Expected Northeastern University; 2008.
12. Meli L. Hate Crime and Punishment: Why Typical Punishment Does Not Fit the Crime. *U Ill L Rev*. 2014; 3: 921-966.
13. Mohseni F. An Overview of the USA Patriot Act. *The Quarterly Journal of Judicial Law Views*. 2013; 17(60): 179-212. [Persian]
14. Ravand MR. Prevention of hate crimes. Mashhad: The Collection of Articles of the Applied Scientific Conference on Crime Prevention in Mashhad; 2004. [Persian]
15. Reny TT, Barreto MA. Xenophobia in the time of pandemic: Othering, anti-Asian attitudes and Covid-19. *Politics, Groups and Identities*. 2022; 10(2): 209-232.
16. Sadeghi S. *Legal and criminological review of hate crimes (with emphasis on the postmodern school of criminology)*. 1st ed. Tehran: Majd Publication; 2021. [Persian]
17. Sadr Tohidkhaneh M. Law in the core of the enemy, from the American policy of the war on terror to the German theory of the criminal law of the enemy in *Criminal Science Updates*. 1st ed. Tehran: Mizan Publications; 2013. [Persian]
18. Saffari A, Saberi R, Laki Z, Rezaei A. The effect of the Covid-19 disease and social distance on crime rates (Case Study: Tehran Province). *Journal of Criminal Law and Criminology*. 2021; 9(17): 207-237. [Persian]
19. Southern Poverty Law Center (SPLC). *Ten Ways to Fight Hate, A Community Response Guide*. Montgomery, Alabama; 2010.
20. Sullaway M. Psychological perspective on hate crime laws. *Psychology, Public Policy and Law*. 2004; 10(3): 250-292.
21. Taghipour A, Karimi FZ, Afzal AM, Latifnejad RR, Salehian M. Explain the understanding and experience of people in the community of stigma in the face of corona disease. *Journal of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences*. 2022; 9(4): 25-35. [Persian]
22. Wenger MR, Lantz B, Gallardo G. The role of hate crime victimization, fear of victimization, and vicarious victimization in Covid-19-related depression. *Criminal Justice and Behavior*. 2022; 49(12): 1746-1762.
23. White R, Haynes F. *Crime and Criminology; Textbook of theories of gravity and gravity*. Translated by Salimi A. 4th ed. Qom: Howza Research Institute and University; 2011.